

Dosarul nr. 2r-420/20

Prima instanță; (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) A. Brăgaru
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) I. Secieru, Iu. Cotruță, V. Mihaila

DECIZIE

23 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de către Porciulean Oleg, reprezentat de
avocatul Moloman Alexandru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Porciulean Oleg
împotriva lui Petrov Victor, intervenient accesoriu Petrov Anastasia cu privire la
încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2020, prin care s-a
restituit apelul depus de Porciulean Oleg din motivul neîndeplinirii în termen a
indicațiilor instanței de apel,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2020, prin care s-a
respins cererea depusă de Porciulean Oleg cu privire la scutirea parțială de la plata
taxei de stat,

c o n s t a ț ă:

La 13 mai 2015, Porciulean Oleg a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Petrov Victor cu privire la încasarea sumei de 23 000 euro cu titlu de
datorie, încasarea sumei de 13 5615 euro cu titlu de dobândă de întârziere și
încasarea sumei de 21 940 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 13 octombrie 2016,
s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Porciulean Oleg.

S-a încasat de la Petrov Oleg în beneficiul lui Porciulean Oleg suma de
23 000 euro cu titlu de datorie și suma de 13 615 euro cu titlu de dobândă de
întârziere.

S-a încasat de la Petrov Victor în beneficiul lui Porciulean Oleg suma de
21 940 de lei cu titlu de taxă de stat (f.d. 172, 175-176 Vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017, s-a respins apelul
declarat de Petrov Victor și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Botanica, mun.
Chișinău din 13 octombrie 2016 (f.d. 13-19 Vol. II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 mai 2018, s-a admis recursul declarat de Petrov Victor, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017 și s-a restituit cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată (f.d. 37-41 Vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2018, s-a admis apelul declarat de Petrov Victor, s-a casat hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 13 octombrie 2016 și s-a restituit cauza spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată (f.d. 62-68 Vol. II).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 aprilie 2019, s-a introdus în proces în calitate de intervenient accesoriu Petrov Anastasia (f.d. 119-120 Vol. II).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 noiembrie 2019, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Porciulean Oleg.

Porciulean Oleg, reprezentat de avocatul Moloman Alexandru a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 noiembrie 2019 și fără plata taxei de stat (f.d. 161 Vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2020, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Porciulean Oleg și s-a acordat termen pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 14 100 lei în termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii (f.d. 166-168 Vol. II).

La 31 martie 2020, prin intermediul poștei electronice, Porciulean Oleg, reprezentat de avocatul Moloman Alexandru, a depus cerere de apel motivată. Totodată, a depus cerere, prin care a solicitat scutirea parțială de la achitarea taxei de stat în mărime de 13 100 lei la depunerea apelului (f.d. 175-181 Vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2020, s-a respins cererea depusă de Porciulean Oleg cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat.

Nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Porciulean Oleg și s-a acordat termen de 20 de zile din momentul recepționării încheierii pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 13 100 lei (f.d. 195-198 Vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2020, s-a restituit apelul declarat de Porciulean Oleg din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel.

La 22 iunie 2020, Porciulean Oleg, reprezentat de avocatul Moloman Alexandru, a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2020, prin care s-a restituit apelul declarat de Porciulean Oleg din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel și împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2020, prin care s-a respins cererea depusă de Porciulean Oleg cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat.

Recurentul Porciulean Oleg, în motivarea recursului a invocat că la depunerea cererii cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat, a invocat situația materială precară care nu-i permite să achite taxa de stat în volum deplin.

Astfel în cererea de scutire, a menționat că pe contul bancar nu sunt mijloace suficiente și are la întreținere 2 copii minori, însă instanța de apel a ignorat probele în cauză și a dispus respingerea cererii de scutire parțială de la plata taxei de stat.

În aceste circumstanțe, recurentul a specificat că prin neeliberarea parțială de la plata taxei de stat, ar duce la îngrădirea accesului la un tribunal, fapt ce constituie o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

De asemenea, recurentul a reiterat că restituirea cererii de apel prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2020, reprezintă o consecință subsidiară a concluziei eronate a instanței de apel privind lipsa temeiurilor pentru a fi scutit parțial de la achitarea taxei de stat.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea încheierilor contestate cu emiterea unei noi hotărâri, sub formă de încheiere, prin care să fie scutit parțial de la plata taxei de stat, cu restituirea apelului pentru examinare în fond.

La 01 august 2020, instanța de recurs a expediat în adresa intimatului copia recursului, însă plicul a fost restituit în adresa instanței de recurs cu mențiunea ”nereclamat” (f.d. 220-221 Vol. II).

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 13 iunie 2020.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 22 iunie 2020, în termen.

Potrivit prevederilor art. 426 alin (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.

După cum rezultă din materialele cauzei, Porciulean Oleg contestă încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2020, prin care s-a respins cererea cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat și încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2020, prin care s-a restituit apelul declarat de Porciulean Oleg din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierilor contestate în raport cu argumentele formulate în recurs și materialele cauzei, instanța de recurs constată că soluția instanței de apel în sensul adoptat nu poate fi menținută.

La caz, se constată că nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 noiembrie 2019, Porciulean Oleg a contestat-o cu apel nemotivat și fără anexarea dovezii de achitare a taxei de stat (f.d. 161 Vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2020, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Porciulean Oleg și s-a acordat termen pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 14 100 lei în termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii (f.d. 166-168 Vol. II).

La 31 martie 2020, prin intermediul poștei electronice, Porciulean Oleg, reprezentat de avocatul Moloman Alexandru, a depus cerere de apel motivată.

Totodată, a depus cerere, prin care a solicitat scutirea parțială de la achitarea taxei de stat în mărime de 13 100 lei la depunerea apelului, anexând la cererea de scutire confirmarea achitării prin intermediul operațiunii banking a sumei de 1 000 lei cu titlu de taxă de stat la depunerea cererii de apel (f.d. 175-181, 186 Vol. II).

În conformitate cu art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prevederi similare se regăsesc și în articolul 4 alin. (1) din Legea taxei de stat, conform căroră, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Astfel din conținutul normelor de drept citate se desprinde că, în dependență de situația materială a justițiabililor și în baza unor probe verosimile, judecătorul sau, după caz, instanța de judecată poate să decidă scutirea, amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat pentru efectuarea unui act de procedură.

După cum s-a specificat, prin cererea din 31 martie 2020, Porciulean Oleg a solicitat scutirea sa parțială de la plata taxei de stat în mărime de 13 100 lei la depunerea apelului, iar în motivarea solicitării, a invocat că nu dispune de mijloace financiare necesare pentru a achita integral taxa de stat, deoarece pe contul bancar este înregistrat soldul de 2 382,27 de lei. Mai mult ca atât, a relatat că are 2 copii minori la întreținere.

Colegiul reține că, la examinarea cererii lui Porciulean Oleg cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, instanța inferioară nu a efectuat o examinare multiaspectuală a capacității apelantului de a achita integral taxa de stat, motivând că acesta nu a prezentat probe în confirmarea situației materiale precare.

În acest sens, se atestă că instanța de apel a dat o apreciere arbitrară probelor prezentate de către Porciulean Oleg.

Prin urmare, luând în considerație probele prezentate de Oleg Porciulean anexate la cererea de scutire parțială de la plata taxei de stat la depunerea apelului, Colegiul constată imposibilitatea acestuia de a achita taxa de stat în quantum deplin din considerentele expuse supra.

În același timp, instanța de recurs consideră necesar de a reitera la caz, că inițial, prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 13 octombrie 2016, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Porciulean Oleg, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017, s-a respins apelul declarat

de Petrov Victor și s-a menținut hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 13 octombrie 2016.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 mai 2018, s-a admis recursul declarat de Petrov Victor, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017 și s-a restituit cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

După rejudecarea cauzei în instanța de apel, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2018, s-a admis apelul declarat de Petrov Victor, s-a casat hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 13 octombrie 2016 și s-a restituit cauza spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată, iar prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 13 noiembrie 2019, cererea de chemare în judecată depusă de Porciulean Oleg a fost respinsă.

Din cele relatate supra, se reține că Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 25 septembrie 2018, a restituit cauza la rejudecare în instanța de fond pe motivul că prin hotărârile pronunțate, se aduc atingere drepturilor și intereselor unor persoane neantrenate în proces, astfel cauza a fost restituită la rejudecare din motivul erorii admise de instanțele de judecată.

În acest sens, articolul 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prevede „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, care este, dreptul de a sesiza instanțele în materie civilă (*Golder v. the United Kingdom, Marii Britanii*, hotărâre din 21 februarie 1975, § 36).

Dreptul la o instanță și dreptul de acces nu sunt absolute. Acestea pot fi supuse unor limitări, dar ele nu trebuie să restricționeze sau să reducă accesul oferit individului în așa fel sau într-o asemenea măsură, încât însăși esența dreptului să fie afectată (*Philis v. Greece (no. 1)*, § 59; *De Geouffre de la Pradelle v. France*, § 28; *Stanev v. Bulgaria* [GC], § 229).

Distinct de aceste constatări, la caz se va menționa că obligarea părții în proces la plata taxei de stat ține de dreptul statului de a reglementa și ordona accesul justițiabililor la instanțele de judecată în scopul unei bune administrări a justiției, constituind, în același timp și o limitare a dreptului de acces la o instanță, limitare care poate fi impusă, cu condiția să fie proporțională pentru a nu goli de substanță acest drept.

Drept urmare, este de precizat că normele procesuale privind plata taxei de stat nu sunt explicite în a reglementa clar situația dacă taxa de stat se percepe de fiecare dată când cauza este trimisă la rejudecare în instanța inferioară.

Totuși, sarcina instanțelor de judecată este, în esență, de a stabili dacă, în speță, modul de interpretare a normelor privind plata taxei de stat ar putea submina însă și esența dreptului de acces al justițiabilului la o instanță, astfel cum este garantat de articolul 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (*Mutatis Mutandis Canete de Goni c. Spaniei*, hotărâre din 15.10.2002, § 37).

În situații de acest gen, nu este vorba de o simplă chestiune de interpretare juridică, dar se pune problema dacă o construcție nerezonabilă a unei cerințe de procedură împiedică persoana să-și exercite dreptul său de acces la instanță și să-și

apere drepturile sale legitime (a se vedea în acest sens *Miragall Escolano and Others v. Spain*, § 37, ECHR 2000-I).

Or, instanța superioară casează hotărârea și trimite cauza la rejudecare în instanța inferioară urmare a constatării erorilor sau încălcărilor admise în cadrul procedurii finalizate prin hotărârea casată.

Însă, erorile admise de instanță și care au determinat trimiterea cauzei la rejudecare nu pot fi puse pe seama participanților în proces, aceste erori neputând fi lor imputate. Faptul că partea litigantă a fost capabilă să-și prezinte cauza în fața unei instanțe, inclusiv ierarhic superioare, nu îndeplinește în mod obligatoriu cerințele articolului 6 § 1 din Convenție. Trebuie încă să se stabilească dacă gradul de acces de care a beneficiat persoana era suficient pentru a asigura protecția „dreptului la o instanță”, având în vedere principiul preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea *Sotiris and Nikos Koutras ATTEE v. Grecia, Weissman and Others v. Romania*, § 42; noiembrie 2000, § 18; *Golder c. Marii Britanii*, hotărâre din 21 februarie 1975, pp. 16 - 18, §§ 34 - 35).

În acest context, nu trebuie de omis din vedere că cerința financiară sub forma taxei de stat poate fi impusă persoanei în ordinea reglementării dreptul lui de acces la o instanță în interesul bunei administrări a justiției, într-o manieră echitabilă (*Weissman and Others v. Romania*, hotărâre din 24 mai 2006, § 35), iar obligarea de a plăti repetat aceeași taxă nu ar coincide cu aceste obiective.

În consecință, obligarea de a achita taxa de stat pentru examinarea aceleiași cauze, care corespunde gradului de instanțe ce a examinat deja această cauză, ar submina încrederea justițiabililor în organele justiției și ar impune o sarcină disproporționat de mare asupra acestora, până în punctul de a fi incompatibilă cu dreptul de „acces la instanță”, ca parte integrantă a dreptului la proces echitabil, astfel cum acesta urmează a fi înțeles în lumina regulii Statului de drept.

Având în vedere cele expuse, instanța de recurs consideră că recursul declarat de Porciulean Oleg este întemeiat, or, acesta a achitat taxa de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 18 800 lei (f.d. 6 Vol. I), iar faptul că cauza a fost restituită la rejudecare în prima instanță din motivul erorii admise de instanțele de judecată, nu poate fi pusă pe seama participanților în proces, aceste erori neputând fi lor imputate.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a stabilit în mod cert încălcarea normelor de drept procedural de către instanța de apel la emiterea încheierilor recurate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide de a admite recursul declarat de către Porciulean Oleg, reprezentat de avocatul Moloman Alexandru, de a casa integral încheierile Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2020 și 11 mai 2020, soluționând prin decizie problema în fond, prin scutirea parțială a lui Porciulean Oleg de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului în mărime de 13 100 lei, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. c), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Porciulean Oleg, reprezentat de avocatul Moloman Alexandru.

Se casează încheierile Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2020 și 11 mai 2020, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Porciulean Oleg împotriva lui Petrov Victor, intervenient accesoriu Petrov Anastasia cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, și se emite o nouă decizie sub formă de încheiere, prin care:

Se admite cererea lui Porciulean Oleg cu privire la scutirea parțială de la achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Se scutește Porciulean Oleg de la achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel în mărime de 13 100 (treisprezece mii una sută lei).

Se restituie cauza la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond, în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru